

kež občini pogovorite se poprej, koga bode te volili, potem stopite vsi o pravem času na volišče in zmaga bo vaša. Nemškutarje treba povsod spodrinoti.

Tako storite, dragi Slovenci, ob mejah slovenskih in zadostite svoji narodni dolžnosti. Vsi Slovenci od Mure do Trsta gledajo na vas in pričakujejo, da povsod zmagate!

V brežiškem okraju pa se štuli zopet med slovenske kandidate g. Šnideršic, on ki v mestu podpira zmiraj nemškutarstvo. Mož je pred 6 leti pisal „Slov. Gospodarju“, naj ga ta podpira, kajti on (Šnideršic) je vsrei (!) vendar le Slovence in bode v deželnem zboru stal na slovenski strani. Toda kaj se je zgodilo? V Gradci se loči od Slovencev, stopi v nemško-liberalni klub in torej skočil do ušes v nemški koš. Naj pa ostane v njem in med Slovence naj ne hodi. Človeku, ki tako prelomi dano možko besedo, ne more noben slovenski volilec verovati. Deserterja nazaj prišedšega nikder ne postavijo za generala, ampak odmerijo mu zaslužen kaznen. Torej — proč s Šnideršičem. Namesto njega ima Slovensko društvo uže boljšega kandidata, katerega dobro poznajo kot poštenjaka vsi volilci brežiškega, kozjanskega in sevnškega okraja.

Slovenskim kmetom beseda pred volitvami.

(Dopis iz Savinjske doline.)

Naši nasprotniki Vam bodo zopet mnogo pravili o nemškem jeziku, kako je potreben itd. Dajte si torej čisto po domače še enkrat razložiti, kako stoji s slovenščino in nemščino med nami.

Ako greš sosed h gosposki, zdrava pamet Ti daje v glavo, da hočeš, da Te zastopijo ali razumejo, kaj želiš. Vse oblasti, cesarske, deželne, občinske itd. so za nas državljane na svetu, ne pa mi za to, da nekaj gospodov redimo. Plaćujemo davke za to, da imamo gosposko, pred katero najdemo pravico, kedar je treba. Tako naravno torej, kakor da moramo vsak dan jesti in piti, je, da moramo imeti take gosposke, ki nas zastopijo ali razumejo. Razumejo nas pa samo tedaj, ako znajo slovensko. Kakor potreben nam je vsakdanšnji kruh, tako potrebni so nam gospodje po kancelijah, ki slovensko znajo. Slovensko pa le zna, kdor se je učil. Torej moramo tirjati, da se tisti, ki hočejo gospodje biti po kancelijah, slovensko učijo. Za gospoda pa ne more dosti biti, da bi se naučil samo toliko, kolikor sta ga učila oča in mati; že samo zato ne, ker tudi Slovenci imamo po različnih krajih različne besede, in doma človek ne izve toliko, kakor mu je potrebno, ako gre po svetu. Gospodje po kancelijah pa morajo vedeti toliko, da nas razumejo in nas poučijo o vsem, kar imamo pri njih opraviti. Tega

pa se ne naučijo nikjer, kakor v srednjih in višjih šolah. In ako se hočejo nančiti tako, da bodo o vsaki reči znali z nami govoriti, morajo, ker mi slovensko govorimo, učiti se po slovenskih šolah. Šole toraj morajo biti za nas Slovence slovenske.

Ako toraj hočemo, da nas bodo po kancelijah spoštovali tako, kakor nam gre, — ako hočemo, da izgine tisto zaničevanje pri gospodih, ki so nas imeli le za „neumne paure“, ki naj ubogajo, molčijo, sinove k vojakom dajejo in davke plačuje, — tedaj moramo tirjati da vsi uradniki znajo slovensko, ali z drugimi besedami, da se vsi uradniki izučijo po slovenskih šolah.

To pa ima drugo prav imenitno stran. Ako tirjamo, da vsi uradniki znajo slovensko, kdo bo potem uradnik ali gospod v kancelijah pri nas? — Naši kmečki, slovenski sinovi bodo zasedli ravno tako nizke in visoke **posvetne službe**, kakor imamo svoje sinove v duhovskih službah. Duhovske oblasti so že zdavnaj sprevidele, kako prav in pravično je to.

Vidite torej sosedje, da skrbite le za svoj in svojih otrok blagor, ako ostanete Slovenci. Držimo se zato slovenske matere! Kaj pa nemškutarji pravijo? — Pravijo, da moramo sebe in otroke nemško učiti, da naj bodo šole in kancelije nemške. Prijatelji, premislite nasledke! Ako je pri nas vse nemško po kancelijah, (šola tako ne more biti celó nemška, ker se je pokazalo, da se v celo nemški šoli, kakor je že tako bila pred 50 leti, ni nikdo nič naučil) torej ako so kancelije nemške, tedaj lahko uradnike kakor do zdaj iz Nemškega dobivamo. Nemei in nemškutarški sinovi bodo, kakor so bili, pri nas gospodje, Tvoj sin bo pa k večjemu pisar nižje vrste, berič, ali pa paznik jetnikom. To hočejo zviti lisjaki, ki pravijo, da so „kmečki prijatelji“; gledajo pa le na to, da bi še z naprej nam gospodovali in zapovedovali.

Zdaj pa še besedo o nemščini. Učni red za šole na kmetih je že tak, da se otroci začnejo nemško učiti, kedar znajo slovensko brati ali čitati (štiti), pisati in računati in krščanski nauk. Ako pa hočeš svojega sina naprej po svetu spraviti, našel boš šole, v katerih se bo deček naučil slovensko in nemško popolnoma. Tako bo namreč, ako bodo šole take, kakor jih mi hočemo in naši poslanci na Dunaji. Po naših željah naj bi bile vse srednje šole med nami take, da bi vsak, ki jih prebije, znal priproste in učene reči govoriti, brati in pisati **slovensko tako kakor nemško** (t. j. v malih šolah se naj o pravem času začne učiti nemški jezik s pomočjo in na podlagi slovenskega, v latinskih šolah, učiteljskih in višjih učilnicah pa tako nemški in slovenski, da bo slovenski dijak ob

konec obeh jezikov popolno zmožen.) Sploh, mi hočemo odpirati svojim sinovom vse službe na Slovenskem, hočemo, da bodo naši sinovi naši gospodje posvetni tako kakor duhovni. Nemškutarski, „kmečki prijatelji“ pa hočejo vse nemško pri nas imeti, da bi svoj trebuh pasli in Nemce k nam v mastne službe vlačili. Mi pa bi naj, kakor smo morali in žalibog včasih še moramo, hodili vselej s kakim „možem“ (zvitim mešetarjem) pred gosposke, katere bi ne znale same z nami govoriti! Tega pa ne, sosed! Ako jemljete davke, sinove v vojake, dajte nam Slovincem to, kar dajete Nemcem, to je: slovenske gosposke in za to slovenske začetne, pa take višje šole, da se bomo slovensko in nemško naučili.

To Vam je hotel, dragi kmetje rojaki, povedati mož Vaše krvi, Vaše korenine, katerega so oča dali izučiti, da sedi na stolu, ki mu bi ga bil vzel Nemec, in ki ga tudi v prihodnje vzame Nemec, ako Slovenec ne ostane krepek

Slovenski rojak.

Dopisi.

Iz Maribora. Stolno cerkvo začeli so popravljati. Bil je uže skrajni čas. Snoči se je zunaj nad presbiterijem velik kos piravega zida tik pod strešjem odtrgal in z velikim truščem pal na streho zakristije. — Matija Lešnik, bivši deželni poslanec, je umrl. Bil in umrl je pomemben Slovenec. — Tukajšnih nemškutarjev pokrovitelj se uže širokousti, kako bodo Slovinci pri volitvah propali; sicer jamra, da je sv. Lenartski okraj za nemčurje zgubljen, pa v Slov. bistrškem okraju dobijo Slovinci komaj 7–8 glasov. No, bodemo videli. — Eksfrater Nagele je v Razvanji napravil „Leseverein“ in tje spravil 14 letnikov od freimaurerske, krščanstvu na Nemškem najbolj škodljive Grtenlaube. Tako se je spridel ta človek, ki je pri ubogih frančiškanih nekdanj zastoj jedel. — Dne 13. junija pal je Jak. Smodejev vsprejeti šletni fantič na Valci v Rečico in utonil.

Iz Kamce. (Našo šolo) hočejo popolnem ponemčiti in vse slovenske bukvice in poučevanje izbačiti. Kdo? No, mariborski in drugi privandrani nemci, zlasti Poseh in Zwetler, potem Wiesthaler. Ta se je zadnje nedeljo, ko so to sklepali, tako drl, da je skoro vse oglušil. Bil je iz Maribora tudi sladki dr. Lorber zraven pa zagrizenec dr. Mally, ki je prelenuhast in preslab, da bi se slovenski naučil. Čeravno se je ob svojem časi silno potegoval za službo v javnej bolnišnici in jo res dobil. Za njega se bodo menda še bolniki morali nemški učiti, dalje železni Halbärt in zopet trgovec Grubitsch. Ta je enkrat v nem-

škutarskem koši in se ne poboljša več. Ti možakarji so sklenoli, da se ima v Kamski šoli samo nemški govoriti in učiti. Jelovski župan Fr. Čepe dalje Rebernik, Hleb, Kaube in Hojnik so protestirali; učiteljev eden pa je djal, ko je za nemčurski sklep zvedel: „das ist ein vollständiger Unsinn“. Šolarji so namreč sami Slovinci.

Iz Brežic. (Proč s poslancem deserterjem.) Daj si povedati, ljubi Gospodar, kako se v našem gnezdu godi. Tu smo kaj srečni ljudje. Imamo vsega, česar nam treba in tudi česar ni treba, še celo trtno uš. Imamo slovenskega župana, slovensko gospodo. Pa naš župan slovenski jezik tako časti, da še s kmetom nemško govori. On je tako izvrsten Slovenec da v njegovi hiši besedice slovenske ne čuješ, njegovi otroci je niti ne znajo. Za njega so nabili tiste table: „das Beteln ist bei 2 fl. Strafe verboten.“ Njemu se imamo za izvrstno bolnišnico zahvaliti. Kdor je življenja sit, le naj gre v njo. Kmalu ga ven ponesó. On ljubi posebno šolo. Kdor ne verjame, naj bara gospodično Lastnikovo, ta mu pové. Naš župan je moder mož. Kedar pride kot poslanec v deželni zbor, se dobro ozre in kjer je večina tam je on. Posebno so mu vinogradi na sreči. On se je potegoval za odškodnino izkopanih vinogradov. Kdo pa je odškodnino res dobil? Morebiti kmetje? Pri zalivanju trt je dal on svoje le z vodo zaliti, in to menda iz skrbi, da ne bi ubogim kmetom vitrijola zmanjkalo? Ker pa njegovo slovensko (?) srce ne ljubi samo nas, ozrl se je na Hrvatsko, dobro vedoč, da so tam trtne uši, (akoravno jih ni videl) in strahu, da ne bi trtne uši trte, ali pa trte uši zadašile, kar je menda vse eno, je sprožil misel, da naj Hrvatskeji vladi pretečo nevarnost predložijo. Ta uboga gospoda si more denar služiti, na eden ali drug način, kaj mar jej za solze revnega kmeta! Ceste imamo kaj lepe. Če ni deža, ni blata. Dalje zmoremo še človeka, katerega veliki trebuh je uže marsiktero štajersko puro požrl, na katerega ime se marsiktera solza ubozega kmeta prime. Pravijo, da se je rad zmotil, pa kdo vé tistega, kateri bi znal govoriti, je odstranil. Imamo tudi izvrstno šolo. Kmetski otroci se še več naučijo, kakor je treba. Da kmetskim dekletom ni treba zemljepisja, zgodovine, risanja, za krompir okopavati, to se vsacemu prej dopové kakor pa u....., ki mogočno tukaj vlada in pred katero se vsem hlače tresejo, ker ima ojster jezik. Ubogi otroci morajo strogo do 14. leta v šolo hoditi. Nemščina se že v prvem razredu začinja (lani se je v drugem), v četrtem je slovensko le učni predmet. Učitelji so sami Slovinci, pa strepetajo ko šiba na vodi. Če jih vprašas kako narodnosti da so. Pa saj je sramota Slovenec biti, kakor pravi Brežiški „Zeh-